

Tudi beneficij je bil ustanovljen. Prvi beneficij, Valentin pl. Bevorgo, ki je z novim letom 1714. službo nastopil, dobil je v užitek: 1. Majhen, gornje prost vinograd z leseno viničarijo na Gačniku; 2. obširno zemljišče na Posruku, obsegajoče tri kose vinogradov, puščo in veliko hosto. Hosta je merila čez 22 oralov. Zemljišče je spadalo pod grajščino Maribor, ki je dobivala od njega na leto 7 gld. 35 kr. 2 vin. razne davščine, potem pa še jedno dvovpredno vožnjo v Gradec in dva dni lovske rabote ali vkup 26 gld. v denarju. 3. Zemljišče v Zavrčah, obsegajoče dva kosa vinograda z viničarijo, njivo in hosto. Zavrčka grajščina je dobivala od njega na leto jeden štrinjak mošta gorne in 7 gld. 19 kr. pol vin. pravice.¹⁾

Brez dvoma so takrat vsled v oporoki izražene želje postavili v cerkvi sv. Jožefa ustanovniku beneficija spomenik, a ne, — kakor je bil naročil, iz rudečega, nego iz črnega pohorskega marmorja, kakor ga še v sedanji cerkvi vidimo.

Čez 14 let se je izpolnila tudi druga večletna želja častilcev sv. Jožefa. Na mestu majhne cerkvice sv. Jožefa je bila namreč v letih 1726. in 1728. postavljena sedanja lična in prostorna cerkev s tremi oltarji in visokim zvonikom, poleg nje pa primerno stanovanje za beneficijata.

Največ zaslug za to bogoljubno delo si je pridobil Janez Severin Ekhart, lastnik Radvanja, »notarius publicus« in večletni župan v Mariboru²⁾, ki se sme po vsej pravici imenovati drugi ustanovnik cerkve sv. Jožefa.

Ekhart, ali kakor je v matičnih knjigah mariborske župnije naveden, »Ekhart« Janez Severin se je narodil dne 23. avgusta 1678 ter je postal uradnik (officialis) v arvežkem gradu. Kot tak je bil dne 5. maja leta 1698. v Mariboru poročen z Marijo Klaro, udovo raj. Gregorija Ludovika Negri-ja.³⁾

Marija Klara je bila najstarejša hči mariborskega meščana Ahacija Ernesta Pelizeroli ter se je narodila dne 28. julija 1673. Dne 20. maja leta 1691. je vzela v zakon udovca Gregorija Ludovika Negri-ja, zelo čislane meščana in trgovca v Mariboru, ki je leta 1685. bil mestni župan. Ko je pa ta leta 1697. brez otrok umrl, vzela je kakor smo že omenili, mladega Janeza Severina Ekharta, kateremu je v Mariboru porodila 8 otrok, namreč: 20. januarja 1699 Janeza Jožefa, 24. maja 1703 Jovano Katarino, 18. novembra 1707 Janeza Mihaela Otona, 11. marca 1710 Gregorija Ludovika, 27. junija 1711 Karola Egidija, 15. septembra 1712 Marijo Katarino Jovano, 1. avgusta 1714 Ano Marijo Klaro in 9. junija 1716 Karola Jožefa.⁴⁾

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Narodno gospodarstvo.

(Govoril poslanec in vodja Fr. Povše na vseslovenskem shodu.)

(Dalje.)

Malce večje pogumnosti in podvzetnosti pa si moramo prisvojiti. Postaviti si moramo kot prvo nalogo svojo zboljšanje naših gospodarskih razmer. Mi moramo doseči, da bomo gospodarsko močni stan pa jednako veljavni z drugimi narodi, s katerimi imamo tekmovali in boriti se tudi za svoj gospodarski obstanek. S tem

360. Dotična točka oporoke se namreč glasi doslovno: „... in gleichen die zwey grossen frey Weingarthen in Gätschnikberg in Pöhl.“

¹⁾ Kd. šk. arhiv v Mariboru.

²⁾ Ign. Orožen, I., 35.

³⁾ Poročna knjiga mariborske župnije.

⁴⁾ Poročna in krstna knjiga mariborske župnije.

pa postanemo tudi neodvisni in samostalni in še le potem bo nam mogoče doseči tudi v narodnem oziru, kar nam gre.

Država pa je dolžna in od njene vlade zahtevati smemo, da nam daje predpogojev v to, to so: dobra izobraževališča, šole sploh, dobri zakoni, ki nas varujejo v naši poštenu produkciji (kakor zakon proti ponarejevanju živil, vina, masla, proti sleparski kupčiji s žitom, ki je postalo le borzno blago;) dobra komunikacijska sredstva po suhem in morju ter rekah, ki omogočujejo daljni izvoz naših izdelkov v svetovni trg.

Vlada pa skrbi za zboljšanje le prehudo zanemarenega kmetijstva našega z zdatnimi subvencijami, da zboljšamo naša zemljišča, da povzdignemo živinorejo, za katero so večinoma naše slovenske pokrajine kakor ustvarjene, tako osobito cela Kranjska, Koroska, Štajarska, in bi zamogli v tej stroki dospeti do visoke stopinje, s tem pa do boljših gosp. razmer. Le pogledimo uspeh živinoreje na Gorenjskem v preteklem desetletju, kako očividni je, in zakaj bi tudi naše pokrajine ne mogle imeti govedo, po katero hodijo kupci iz daljnih krajev ter za njo plačujejo visoke cene, ker žival za pleme se vedno dražje plačuje.

Naše vinorodne pokrajine je zadela huda nezgoda, trtna uš, ki je grozila opustošiti in povsem uničiti naše lepe zelene gorice. Toda, hvala Bogu, po zeleni Štajarski, kjer se je ta nezgoda najprej pokazala, in sosedni Kranjski, pokazal se je našega ljudstva lep značaj moške vztrajnosti in ljubezen do prebljubljene rodne zemlje dala je pogum, da so naši vinogradarji lotili se zopetne obnovitve vinogradov in je že polno lepih zelenih goric regeneriranih.

Državne vlade dolžnost pa je, da ne po mačehasto, ampak s polno roko podpira naše vinogradarje pri obnovitvi vinogradov, pri delu resnično požrtvovalnem, trudapolnem in tudi dragem. Saj se pri tem ravna, da si država ohrani na tisoče poštenih rodbin, ki nahajajo v vinarstvu svoj zaslužek in obstanek, in dolžna je država, skrbeti za svoje narode.

Svetovne trgovinske razmere pa so nanesele do razmer, da posameznik ne more obstati. Zato so začeli umni gospodarji združevati se, vsaj velja vedno, da v združbi je moč. Le združeni bodo kmetovalci kos svoji nalogi, bodo zmožni, vzdrževati se v veliki konkurenci, ki jim nastaja po velikih podjetjih in kapitalu. Nastale so razmere v svetovni trgovini, da nihče ne povprašuje po majhnem blagu. Le velik podjetnik mora ponudbe staviti in le nanj se ozira veliki kupec.

Kako malo skupi kmetovalec na pr. za sadje in kako drago ga kupuje konsument, razlika nakupne cene in prodajalne je pogostoma velikanska, in vso diferenco dobi prekupec. Zakaj bi kmetovalci te zdatne diference ne dobili! Vsekako pa je v to potrebno, da se kmetovalci združijo, ker le tako bodo zamogli tudi v veliki množini nastopati na trg kot ponudniki in prevzemati dobavo žita, vina za ces. armado, kakor se to že večinoma godi v Nemčiji. Le združeni kmetovalci zmožni bodo izkoriščati doslej le velikim podjetjem podeljene olajšave prevoznih tarifov po železnicah, katere popuščajo ceno, kolikor več blaga se izroči transportu. Zjedinjeni bodo imeli skladišča, na te lahko dobivali posojila, da vloženo blago čaka boljših cen. Vseh teh in enakih koristij in olajšav, ki tvorijo pogoje uspešne konkurence in primerne dobička, posamezen producent ne more doseči, pač pa v združbi. (Dalje prih.)

Žitne cene v Celju. Po meterskem centu: Pšenica 12 fl., rž 10 fl. 84 kr., ječmen 8 fl., oves 8 fl., koroza ali tursica 7 fl., proso 10 fl. in ajdina 10 fl.

Sejmovi. Dne 23. oktobra v Poličanah (za svinje). Dne 25. okt. na Vidmu ob Savi, na Bizeljskem, v Velenju in Ribnici. Dne 27. okt. v Imenem (za svinje). Dne 28. okt. na Muti, pri Sv. Juriju ob južni žel., v Slov. Bistrici, pri Sv. Tomažu nad Veliko Nedeljo, na Bregu pri Ptujju (za svinje) in v Cmureku. Dne 29. okt. v Koprivnici.

Dopisi.

Iz Vojnika. (Zborovanje celjskega gospodarsko-obrtniškega društva) se je vršilo dne 10. okt. v narodni gostilni g. Vrečarja. Zbralo se nas je precej, pa še mnogo, mnogo več bi nas lahko bilo, ako bi se vsakega coteljna ne bali. Kdor pa je bil pri tem zborovanju, je lahko spoznal, da za svoj kmečki stan potrebujemo skupnega posvetovanja in poduka. Tako se mi zdi, da vsak nespametno ravna, ako ne pride in ne poslušaj izkušenih, vrlih slovenskih mož. Najprej nam je g. dr. Karlovšek prav poljudno razložil, da kmetu zelo škoduje neka trmoglavost, s katero se v kmetijskih rečeh vedno starega držimo. Moj oče je tako oral, tako kopal, tako sejal, jaz bom tudi. In ravno to je naša zguba. Naše potrebe, naši stroški postajajo vedno večji. Zato nam je treba, da se izpopolnujemo, da novejšo skušnje porablamo, da bi iz zemlje več pridobili, več pridelali, kakor so nekdanj. Kakor pri poljedelstvu, tako je tudi pri živinoreji, pri vinogradih treba umnega gospodarstva. In ker se zato marsikateri kmet premalo briga, se mora večkrat za glavo prijeti, ker nič nima iz žepa vzeti. Kako bi pač rabili dobrih kmetijskih šol! Pomagajmo si sami in tudi Bog nam bo pomagal. — Prav z veseljem sem tudi poslušal, kako je dr. Pipuš pojasnjeval novi davčni zakon. Toliko sem spoznal, da bo naš kmečki stan nekoliko na boljšem vsled nove naredbe. Pa tudi to je res, da bogataši, ki »merijo« denarje, mesto da bi jih šteli, še tudi za naprej premali davek plačujejo. — Zelo na srce nam je govoril tudi g. umetelni in stavbeni ključar Rebek. Rekel je, da smo si Slovenci sami krivi, ako tožimo, da imamo premalo denarja. Kadar namreč kak kmet gre v prodajalnico, se malokdaj briga, komu nese denar. In ravno to je žalostno, da gre raje k nemškutarju, kakor k svojemu rojaku. K nemčurjem nosimo denar in si tako kupujemo strup, s katerim nas potem morijo. Pri volitvah nas Nemeč prezira, zaničuje, zmerja, mi pa smo tako nespametni, da še z njim potegnemo. — Kmet pošlje svojega sina v mesto šolat. Toliko nima, da bi ga mogel sam zalagati z denarjem. Sin, lačen, da se mu skoraj skoz želodec sveti, pride k nemškutarju, ki ima veliki kup denarja od slovenskih kmetov. Nemškutar ubogemu študentu nič ne da in mu reče: »Le Slovenci ti naj pomagajo!« Slovenski obrtniki in trgovci bi radi pomagali, ako bi le s čim imeli, ker slovenski kmet le nemškutarje preveč zalaga, na svoje prave prijatelje pa pozabi. Kmet, kmet, pazi, da ne zaupaš tujcem, ki ljubijo le tvoj denar, ne pa tvoje narodnosti, ne tvoje sreče — Naposled je govoril z velikim navdušenjem in z ganljivimi besedami g. D. Hribar o narodnem gospodarstvu. V živih barvah nam je naslikal, zakaj smo Slovenci tako zaničevani in prezirani, dasi je naša domovina lepa, rodovitna in bogata. Mi smo namreč tako nespametni, da svoje največje nasprotnike zalagamo z denarji bodisi po trgovinah, bodisi po hranilnicah. Ko si pa naši nasprotniki iz našega denarja naberejo veliko premoženje, nas hočejo zatirati na lastnih naših tleh, ali pa pograbi svoj denar in ga nesejo na tuje, nas pa napravijo ubožce. Tuji lačenbergarji se v naših mestih, naših trgih in vaseh bogatijo, in nas ob vero in

premoženje spravljajo. — Podpirajmo rajši slovenske obrtnike, slovenske trgovce, in ne pomagajmo tujcem, da nas žulijo in stiskajo! Razven kmetijstva potrebujemo lastne obrti, lastnih trgovin, da ne bodo tujci in celo judje (kakoršnih se je v Savinjski dolini že pet naselilo) od naših krvavih žuljev bogateli, nam pa mesto mesa kosti dajali. — Slovenski gospodarji, zadnji čas je, da spoznamo svoje nasprotnike! Nemčurji nam ponujajo nemške šole in nas po svetu gonijo, da bi se sami v slovenskih krajih bogatili. Le počajte, Slovenci si bomo že sami postlali! Vojniški kmet.

Iz Celja. (Društvo odvetniških in notarskih uradnikov v Celju) je po državnem poslancu, čast. gosp. Jožefu Žičkarju predložilo dve prošnji državnemu zboru in sicer eno gledé vpeljave nedeljskega počitka v odvetniških in notarskih pisarnah, drugo pa gledé zavarovanja za starost in onemoglost zasebnih uradnikov sploh; slednji prošnji so se pridružili tudi zasebni uradniki ptujski in sevniški. — Ti prošnji pa nista edini, ki so se v teh zadevah že predložile državnemu zboru, a visoka vlada vkljub vsem prošnjam in resolucijam še do danes v prid zasebnih uradnikov ni druzega storila, kakor da je in to že pred dvema letoma nabirala neko statistiko, katera bi naj bila za podlago zavarovanju za starost in onemoglost zasebnih uradnikov. Za to statistiko je izdala nekaj tisočakov, in ne moremo umeti, kako je mogoče, da pusti to stvar tako dolgo počivati, če ji je res bilo mar, da pomaga mnogoštevilnemu in popolnoma brezpravnemu sloju svojih podanikov. Ravno tako se je gledé nedeljskega počitka v odvetniških pisarnah vlada povprašala pri nižjeavstrijski odvetniški zbornici za njeno mnenje, in je dobila za splošno vpeljavo nedeljskega počitka povoljni odgovor; vkljub temu pa še ni sluha, bode li nedeljski počitek v odvetniških in notarskih pisarnah postavno upeljan ali ne. — Ne moremo si misliti, da bi tej nedolžni in opravičeni zahtevi odvetniških in notarskih uradnikov vlada ne mogla ali pa ne hotela ustreči. — Odvetniškim in notarskim uradnikom pa priporočamo, da se oklenejo tesno svojega društva, ker z združenimi močmi bode uspeh tem gotovejši!

Od Sv. Trojice v Halozah. (Dvoboj.) Gospod urednik! Ko ste poročali o krvavem dvoboju plemenitega grofa Badenija, ministerskega predsednika, z neplemenitim Wolfom, vskliknilo je pač sleharno katoliško srce z Vami: Uboga Avstrija! Kam bodeš prišla, ako taki gospodje tvojim ljudstvom dajejo tak izgled! Glejte, pri nas že posnemajo to visoko gospodo. V noči dne 2. oktobra sta imela dvoboj Janez S. in Fr. P. Naša junaka sta bila srečnejša od Badenija; kajti drugi je prvega do smrti zaklal. Bog bodi usmiljen ubogi duši! Ti pa Franc P., en dan pred tem zločinom si dovršil še-le dvajseto leto, pa že tak junak-mesár! Kaj še iz tega bô? Ponočnjaki-divjaki, lej vas bodi! — »Pa kaj bi vas kregal, predragi moji mladeniči; bojim se, namesto poboljšati, vas razdražiti; razdraženih ljudij pa popraviti ni. Rajši poprosim, in pa tako lepó, ko znam, pred vsemi očete in matere vas. Ne pustite svojim odraslim sinovom po noči izpod strehe hoditi, zapirajte svoje hčere, kedar je tema in noč. Vi svoje premoženje skrbno varujete, da vam ga tatje ne ukradejo; vaši sinovi in hčere so najdražje blago; ohranite jih posebno po noči doma, da vam jih črne teme oblast ne pokvari. »Ako pa kdo za svoje, in zlasti za domače nima skrbi, je vero zatajil in je hujski od nevernika«, pravi sv. Pavel (I. Tim. 5—8). — Tako milo opominjajo mili nepozabni škof Slomšek v svojem pastirskem listu leta 1862. Čujte, kaj skrbni škof še dalje govore o grdem ponočevanju: »Zarotim vas, prečastiti dušni pastirji in čuvaji Siona, svete cerkve božje, ne molčite